

**Програма
за
усвояване на книжовния
български език**

ПЕКК по БЕЛ

/Педагогически екип за ключови компетентности по БЕЛ/

**УЧЕБНА
2022 – 2023 година**

Училищна програма за усвояване на книжовния български език

I. ОБЩО ЗА ПРОГРАМАТА

1. Програмата цели:

1.1. Утвърждаване на българския книжовен език като основно средство за общуване в училище;

1.2. Повишаване нивото на владеенето му чрез разнообразни форми и дейности по всички учебни предмети.

2. Програмата е насочена към преодоляване затрудненията на учениците, свързани с овладяването на българския език.

3. Прилагането на Програмата гарантира:

3.1. Социалната, културната и езиковата интеграция на обучаващите се ученици.

3.2. Успешното усвояване на учебното съдържание по всички учебни предмети .

4. Програмата е съобразена с различната степен на владеене на книжовния български език в учебното заведение.

II. МОТИВАЦИЯ

Усвояването на българския книжовен език се свързва със социалната значимост на неговите функции като основно средство за:

- ✓ общуване във всички социокултурни сфери;
- ✓ социализация и професионална реализация на учениците;
- ✓ интегриране на всички етноси в структурите на българското общество.

***** Настоящият план е разработен на база НАРЕДБА № 6 от 11.08.2016 г. за усвояването на българския книжовен език**

С тази наредба се определят държавният образователен стандарт за усвояването на българския книжовен език в системата на училищното образование, както и условията и редът за усвояването на български език от ученици, за които българският не е майчин.

Всички дейности по усвояването на българския книжовен език в СУ „Отец Паисий” гр. Кърджали са подчинени на следните общи положения:

Общи положения

1. Кодифицираните норми на българския книжовен език се прилагат, съгласно действащия към съответния момент академичен правописен речник на Института за български език към Българската академия на науките.

2. Официалният език в училище е българският език.

3. Изучаването и използването на българския книжовен език в училище е право и задължение на всеки член на училищната общност.

4. Усвояването на българския книжовен език е задължително за всички ученици, които се обучават в СУ „Отец Паисий” гр. Кърджали.

Усвояването му се свързва с изисквания към устната и към писмената реч, определени в ДОС за общообразователната подготовка в частите им, отнасящи се до обучението по български език и литература, както и до жанровете на ученическите текстове, които следва да бъдат усвоени в процеса на училищното образование.

5. Усвояването на българския книжовен език се изразява във:

- ✓ овладяване и прилагане на компетентностите по български език и литература, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка като очаквани резултати от обучението в края на отделните етапи и степени;
- ✓ овладяване и прилагане на компетентностите, определени с учебните програми по предмета български език и литература;
- ✓ спазване на книжовните езикови норми в учебните часове по всички учебни предмети, в дейностите по различните образователни направления, в които обучението се осъществява на български език, както и в дейностите за осигуряване на общата подкрепа за личностно развитие;
- ✓ спазване на книжовните езикови норми в процеса на общуване между учениците, учителите, директорите и другите педагогически специалисти и непедagogическия персонал.

6. Усвояването на българския книжовен език се осъществява в процеса на училищното образование във всички форми на обучение в учебните часове, предвидени за придобиване на училищната подготовка, чрез:

- ✓ обучението по учебния предмет български език и литература;
- ✓ обучението по останалите учебни предмети или модули, по които обучението се осъществява на български език.

7. Усвояването на българския книжовен език се осъществява и чрез осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училище и в рамките на:

- ✓ допълнителното обучение по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература;
- ✓ консултациите по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература;
- ✓ допълнителните консултации по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература, които се провеждат извън редовните учебни часове;
- ✓ заниманията по интереси;
- ✓ библиотечно-информационното обслужване и др.

8. Учителите са длъжни да преподават на книжовен български език и да подпомагат учениците при овладяването и прилагането на книжовноезиковите норми при обучението по всички учебни предмети с изключение на чужд език, майчин език и на учебните предмети, които се изучават на чужд език.

9. Овладяването и прилагането на книжовните езикови норми на българския език от учениците е обект на проверка и оценка от учителя в учебните часове по учебния предмет български език и литература.

10. Степента на усвояване на българския книжовен език от учениците се установява и чрез националните външни оценявания по български език и литература, както и чрез задължителния държавен зрелостен изпит по български език и литература по чл. 134, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование.

11. Спазването на книжовните езикови норми в училище се подпомага и контролира от учителите и другите педагогически специалисти.

III. ЦЕЛИ:

1. Развиване на комуникативните умения на учениците, на способностите им за писмено и устно изразяване на български език.
2. Подобряване уменията на учениците за правилна употреба на езиковите средства с оглед сферата на общуване.
3. Ограничаване спада на грамотността сред учениците.
4. Овладяване и прилагане на книжовноезиковите норми от всички ученици.

IV. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ:

1. В училище задължително се използва книжовният български език:

- ✓ от учителите, при преподаване на учебните предмети /с изключение на учебните предмети “чужд език” и “майчин език”;
- ✓ от всички участници в УВП /ученици, педагогически и непедагогически персонал/, при общуване помежду си.

Срок: постоянен

Отг. Директорът и учителите

2. “Общувай правилно!” - общоучилищна кампания за усвояване на книжовния български език:

- ✓ в часовете по всички учебни предмети да се отделя време за речникова работа и да се поправят грешки на учениците, свързани с нарушаване на езиковите норми;

Срок: постоянен

Отг. Учителите

3. В часовете по БЕЛ непрекъснато се работи по формиране на знания за езика и езикови умения чрез индивидуална и групова работа, презентации и др.

Срок: постоянен

отг: у-лите по БЕЛ

4. Създаване на електронна поща с актуална методическа литература.

Срок: постоянен

отг.: Председател МО

5. Идентифициране на потребности и дефицити в обучението на учениците, реализиране на консултации, индивидуална допълнителна работа както с изоставащи, така и с напреднали.

Срок: постоянен

отг.: у-лите по БЕЛ

6. В часовете по ИУЧ / РП да се работи върху задачи, при които учениците да изследват и да стигат самостоятелно до изводи и решения с цел повишаване и усъвършенстване на знанията им.

Срок: постоянен

отг.: у-лите по БЕЛ

7. Провеждане на училищни инициативи, свързани с насърчаването на четенето и повишаването на грамотността:

✓ **Национална седмица на четенето:**

- "Книгите оживяват" - ученически буктрейлъри на любими книги
 - „ Да си говорим с цитати“ – учениците питат, учителите отговарят с цитати от художествени творби.
 - „Моята любима книга/автор“ – представяне на любимо четиво.
- отг.: у-лите по БЕЛ

- Маратон по четене с учениците от 5., 6., 7. клас
- Надпревара в разказвачески умения на шестокласниците
- „Да почетем заедно!“ – беседа с учениците за любими книги и автори.
- Среща с местен автор или журналист
- Презентации и разговори с учениците за любими автори и книги.

отг.: у-лите по БЕЛ

✓ **Първи ноември – Ден на будителя**

- Конкурс за написване на есе на тема: „*Кои са днешните будители?*“
- Презентация за достойните български будители и беседа за съвременните такива с ученици от 5. – 12. клас.
- Будителят Паисий (презентация, рецитал и викторина с учениците от 5. - 12.кл.).

отг.: у-лите по БЕЛ

✓ **Училищно състезание „Познаваме ли книжовните норми на българския език?“**

срок: м.януари

отг.: у-лите по БЕЛ

✓ **Какво искаме да знае за нас светът?**

Презентации:

- автори и творби, оценени като постижения на българската култура – класици
- автори и творби, носители на литературни награди

срок: м.февруари

отг.: у-лите по БЕЛ

✓ **Създаване на механизъм за включване на семейството в обучението на комуникативните речеви умения.**

срок:постоянен

отг.: у-лите по БЕЛ

✓ **Прилагане на интерактивни методи на обучение, ИКТ и дидактични материали в дейности, които провокират мисленето и самостоятелността на учениците, формиране на практически умения и развитие на личността.**

срок: постоянен

отг.: у-лите по БЕЛ

✓ **Участие в проект „Занимания по интереси“: „Млад читател“ (ръководители –учители начален етап) и „Българознайковци“ (ръководители – учители начален етап).**

отг.: начални у-ли

✓ **Тържество на буквите с учениците от първи клас.**

срок: м. март

отг.: у-ли начален етап

✓ **Участие в Национално състезание на СБНУ „Аз и буквите“ (1.-4.кл.).**

срок: м. март

отг.: у-ли начален етап

- ✓ **Участие в състезания: Стъпала на знанието, Любословие и Четящо кенгуру.**

отг.: у-ли начален етап и у-ли по БЕЛ

- ✓ **Национална седмица на детската книга :**

- Ученици четат книжки на деца от предучилищната група.
- „Чета гладко и изразително” и „Пиша правилно”.
- Презентации на приказки за Хитър Петър.

отг.: у-ли начален етап

- ✓ **Творческо състезание за най – добре написано есе по поставени теми и сфери на общуване:**

- Аз и моята родина / Приятели / Ваканция (по избор)
- Моят град / България – нашият общ дом / Празници в България
- Ролята на образованието в живота на човека.

отг: у-лите по БЕЛ

- ✓ **Организация и провеждане на пробни изпити 7. – 12. клас.**

срок: IV – V месец

отг: у-лите по БЕЛ